

Datum: 2022-04-01
Dnr: 3.1-21 0177

Beslut i fråga om oredlighet i forskning

Beslut

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nedan nämnden) beslutar att [REDACTED] inte gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning. [REDACTED] har inte omfattats av nämndens prövning.

Bakgrund

Den 23 december 2021 har Region Skåne överlämnat ett ärende om oredlighet i forskning till nämnden. Överlämnandet har skett i enlighet med 6 § i lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning.

Överlämnandet avser en studie som utförts vid regionen och som publicerats i artikeln [REDACTED] Open Journal of Respiratory Diseases, 7, 125, 2017. Studien presenterades också vid en konferens i Köpenhamn i maj 2014. I studien undersöks effekterna av Coldzyme munspray vid vanlig förkylning. Coldzyme produceras av företaget Enzymatica som även finansierat studien. Ansvarig forskare för studien är [REDACTED].

I överlämnandet från Region Skåne redogör enhetschefen för Kunskapsstyrning och FoU, Jesper Petersson, för ärendet. Han anger att de slutsatser som redovisas i artikeln inte stöds av studiens resultat. Han påpekar bland annat att en slutsats som dras i artikeln är att "Coldzyme reduced virus infection in the oropharynx and reduced the number of days with cold symptoms from 6.5 to 3.0 days". Antalet dagar som anges baseras bara på de forskningspersoner som har blivit sjuka, men i överlämnandet menar Jesper Petersson att det är anmärkningsvärt att det inte förklaras där slutsatsen presenteras. Vidare anmärker han på att forskningsstudiens primära och sekundära mål, så som de har angetts i etikprövningsansökan, inte är presenterade på ett korrekt sätt i artikeln.

I ärendet har nämnden endast prövat [REDACTED] ansvar. [REDACTED] har angett i artikeln, och när tillfrågade, att de var anställda vid Enzymatica då forskningen utfördes. Enzymatica är ett privat företag som inte omfattas av lagen och deras ansvar prövas därför inte. [REDACTED] har angett i artikeln att han var affilierad med Imperial Collage, London, när

forskningen utfördes. Imperial Collage är en utländsk organisation som inte omfattas av lagen, varför inte heller hans ansvar har prövats av nämnden.

Motivering av beslut

Rättslig reglering

Nämnden ska pröva frågor om oredlighet i forskning enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (nedan lagen). Definitionen av oredlighet i forskning är enligt 2 § ”en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning”.

Den forskning som omfattas

Lagen omfattar enligt 3 § forskning som utförs bland annat av universitet och högskolor som har staten som huvudman och som omfattas av högskolelagen (1992:1434).

Forskningsprojektet har genomförts vid Region Skåne, som är en forskningshuvudman som omfattas av lagen. Nämnden har prövat ansvar för de personer som varit anställda vid Region Skåne då forskningen utfördes, nämligen [REDACTED].

Fabricering eller förfalskning

De former av oredlighet som nämnden ska pröva är fabricering, förfalskning och plagiering. Begreppen är inte definierade i lagen, men i förarbetena refereras till att de finns beskrivna i forskningsetiska kodexar och riktlinjer som till exempel Den europeiska kodexen för forskningens integritet¹ ². De redogörs också för i Vetenskapsrådets publikation God forskningssed³. Fabricering beskrivs, enligt förarbetena, ofta som att man hittar på resultat och dokumenterar dem som om de vore riktiga. Med förfalskning avses manipulering av forskningsmaterial, utrustning eller processer eller att uppgifter eller resultat ändras, utelämnas eller undanhålls utan att det är motiverat.

Nämnden menar att om man läser artikeln i dess helhet framgår det hur försöken har genomförts samt hur beräkningarna har gjorts. Det finns därmed ingen grund för misstankarna att det rör sig om förfalskning eller fabricering av data.

Sammanfattningsvis finner nämnden därför att [REDACTED] inte har gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning.

¹ Den europeiska kodexen för forskningens integritet. Reviderad utgåva. Berlin: All European Academies (ALLEA); 2018, kap. 3.1.

² Prop. 2018/19:58, s. 45, 100.

³ God forskningssed. Stockholm: Vetenskapsrådet; 2017, kap. 8.

Nämnden har fattat beslut i detta ärende efter föredragning av handläggaren Sofia Ramstedt.

Catarina Barketorp
Ordförande

Sofia Ramstedt
Handläggare